הוצאת ספריו וכתביו הק' ומפעלים להפצת תורתו

מורשת אור החיים הקדוש

משתגעין ומתלהטין ב תורת האור החיים הקדוש

יום כיפור תשפ"ד | גליון פג

גליון זה נתנדב לזכותו ולרפואתו השלימה של הרב יעקב יוסף בן שיינדל שליט"א

מוסר חיים לקח מהפרשה במשנת רבינו

בשמי"ם ראש – לזכות ידידנו הרה"ח רבי יהודה בן שרה מרים הי"ו ווייס

דער שוואכסטער איד איז גרייט זיך מוסר נפש צו זיין פאר'ן אויבערשטן

אויפ'ן פסוק אין פרשת האזינו (דברים לב, לז) "**וְאָמַר אֵי אֱלֹקֵימוֹ צוּר חָסָיוּ בוֹ**" - שרייבט דער רבי: "**כִּי יִשְׂרָאֵל הֲגַם שֶׁיַּרְשִׁיעוּ וְיַעַבְרוּ עַל חֵלֶק מִמִּצְוֹת ה', אַף עַל פִּי כֵן כָּל מַחֲסֵיהֶם בַּה', וְעָלָיו סוֹבְלִים דַּלּוּת וְשִׁפְלוּת, וְנֶהֱרָגִים עַל קְדֻשַּׁת שְׁמוֹ, וְעוֹמְדִים וּמְצַפִּים לְצוּר גּוֹאֲלָם וְהוּא אוֹמְרוֹ 'חָסָיוּ בוֹ'.**"

דער רבי זאגט דא א מורא'דיגע לימוד זכות אויף כלל ישראל, אז אפילו אויב מ'פירט זיך נישט אויף ערליך ח"ו, "**וְאָמַר**" זאגן די אידן "**אֵי אֱלֹקֵימוֹ**" רבש"ע, וואו ביזטו? פארוואס האסטו אונז פארלאזט? און זיי קומען מיט א טענה "**צוּר חָסָיוּ בוֹ**" מיר אידן שיצן זיך אין דיר רבש"ע אין אלע מצבים! אפילו די וואס זינדיגן ח"ו און זענען עובר אויף א חלק פון די מצוות בלייבן נאכאלץ געבונדן צו דיר רבש"ע, **און כלל ישראל איז אלעמאל גרייט צו ליידן ארעמקייט און זיך אפילו לאזן הרג'ענען על קדושת שמו יתברך, האפנדיג נאר צום אויבערשטן!**

כ"ק אדמו"ר בעל 'שפע חיים' זצ"ל מצאנז האט ממש געשטורעמט מיט די מורא'דיגע דיבורים פונעם אור החיים הקדוש, זאגנדיג: קוקטס וואס דער אור החיים הקדוש זאגט! אפילו אידן פירן זיך נישט אויף ווי עס דארף צו זיין ח"ו, מיט דעם אלעם וועט זיך קיינער מזרע אברהם יצחק ויעקב נישט גיין שמד'ן חלילה אפילו ס'איז אים ביטער, נאר ער וועט סובל זיין דלות און שפלות, און זיך מוסר נפש זיין על קדושת השם יתברך!!!

דאס האט מען קלאר געזען אין אלע דורות. האבן דען נישט אידן געקענט אין די שווערע תקופות פון שמד בלייבן לעבן און באקומען כל טוב שבעולם נאר פאר'ן זיך טוישן די גלויבן?! וואס האט זיי אפגעהאלטן פונעם באשלוס צו ווערן א גוי ככל הגוים אויב נישט דאס אז "**כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה ובכל זאת שמך לא שכחנו**"!!!

אפילו אזעלכע וואס זענען נישט געווען קיין אויסגערופענע צדיקים, האבן זיך אויפגעוויזן בשעת נסיון אז דאס וואס זיי זענען נישט מקיים געהעריג אלע מצוות שבתורה איז נישט וועגן מרידה במלכות שמים ח"ו נאר פון קטנות הדעת, און "דאס פינטעלע איד" האט זיי קיינער נישט געקענט אויסמעקן! **וְעָלָיו סוֹבְלִים דַּלּוּת וְשִׁפְלוּת, וְנֶהֱרָגִים עַל קְדֻשַּׁת שְׁמוֹ, וְעוֹמְדִים וּמְצַפִּים לְצוּר גּוֹאֲלָם!!!**

האט דער 'שפע חיים' געזאגט: **די ווערטער פונעם אור החיים הקדוש איז א נבואת אמת! בגודל קדושתו האט ער געזען וואס ס'גייט זיך אלץ אפטון אויף דער וועלט אין די שפעטערע יארן, ער האט געזען אסאך מער ווי אונז זעען מיט אונזערע אויגן היינט צו טאגס!** "**צור חסיו בו**" - נאר דער אויבערשטער אליין וועט אונז העלפן! אפילו ח"ו אין א צייט פון "**אפס עצור ועזוב**" - אז כלל ישראל וועט זיין אזוי פארלאזט אז ס'וועט ניטאמאל זיין ווער ס'זאל זאגן א קאפיטל תהלים ווי עס דארף צו זיין, ס'וועט נישט זיין ווער ס'זאל שרייען צום רבש"ע באמת ובלב שלם... אפילו דעמאלט "**צור חסיו בו**" פארלאזן מיר זיך נאר אויפ'ן איין איינציגן באשעפער און אויף קיינעם אויסער אים!

אין ספר "שמועות טובות" (ווארשא תרנ"ו) ווערט געברענגט א מעשה, אז א איד וואס איז ליידער געווען באוואוסט פאר א 'קל דעת' און א מזלזל במצוות, האט געדינט אלס משרת ביי א פריץ. אמאל האט אים דער פריץ געצווינגען זיך צו שמד'ן, און ער האט אים געסטראשעט אז אויב ער איז נישט מסכים גייט ער אים הענגען אינמיטן שטאט ר"ל. אין יענע רגע האט זיך אנגעצונדן די אידישע פונק ביי דעם איד אין הארץ, און ער האט געזאגט פאר'ן פריץ: "**קענסט טון מיט מיר וואס דו ווילסט, א איד וועל איך בלייבן!**" און מיט אידישע שטאלצקייט איז ער געגאנגען צו די תליה מיט פייערליכע טענץ און מיט גרויס שמחה אז ער גייט מקדש זיין דעם אויבערשטנ'ס נאמען ברבים!

פניני חיים פנינים מובחרים משעבדים ומתומצתים על פי דברי רבינו

בש"ם בצלאל – לע"נ הרה"ח רבי משה שמואל ב"ר בצלאל ז"ל

קורצע געדאנקען באארבעט על פי דברי רבינו

נישט אויסלאזן קיין פיוטים פון די תפילות פון יום כיפור

אין ספר "חפץ ה'" (מסכת ברכות יא.) שרייבט דער רבי: איך האב געזען פאר וויכטיג מחזק צו זיין דעם מנהג צו זאגן אינמיטן שמונה עשרה ראש השנה און יום כיפור און א תענית ציבור פארשידענע פזמונים און תחינות מיט א סדר וואס איז נוגע פאר יעדן איינעם. ווייל אונזערע רבי'ס האבן אונז געגעבן רשות מוסיף צו זיין תחינות ובקשות וויפיל מ'וויל. **נישט ווי די וואס האבן זיך איינגעפירט ארויסצונעמען די פזמונים פון יום כיפור פונעם דאווענען!** ווייל מנהג אבותינו תורה היא, און ס'איז ראוי צו לאזן דעם סדר פון די פזמונים אזויווי ס'שטייט געדרוקט אין די מחזורים.

•

כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא

וויבאלד ס'איז דא א מצות עשה פון תשובה טון, פירט מען צו פון הימל אז אפילו גרויסע צדיקים זאלן האבן עפעס אן עבירה אויף וואס תשובה צו טון, ווייל אויב זיי האבן נישט קיין שום עבירה - וועט זיי פעלן די מצוה פון תשובה.

דאס איז מרומז אינעם פסוק "**כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא**", ווייל חז"ל זאגן אז ווער ס'איז מקיים אלע תרי"ג מצוות ווערט אנגערופן "טוב", זאגט מען "**כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב**" ס'איז נישטא קיין איין צדיק אויף דער וועלט וואס זאל הייסן "**טוב**" פאר'ן מקיים זיין אלע תרי"ג מצוות - "**ולא יחטא**" - אויב ער האט נישט געזינדיגט, ווייל דאן פעלט אים די מצוה פון **תשובה**. נאר נאכן דורכפאלן מיט א קלייניגקייט און תשובה טון קען מען הייסן "**טוב**" און אזוי קען מען האבן מקיים געווען אלע תרי"ג מצוות.

•

תשובה איז עוקר די עבירה כאילו מ'האט נישט געזינדיגט

די גמרא זאגט אז דוד המלך האט נישט געדארפט צוקומען צו די מעשה מיט בת שבע, נאר אויף צו ווייזן אז מ'קען תשובה טון. לכאורה איז שווער, וואס פעלט אויס די מעשה פון בת שבע צו ווייזן אז תשובה העלפט, ס'איז דאך דא בפירוש'ע פסוקים אין תורה נביאים וכתובים אז דער רבש"ע איז "**יְמִינוֹ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים**"?!

נאר פון די פסוקים זעט מען טאקע אז תשובה רייניגט אויס די עבירה וואס מ'האט פוגם געווען, מ'זעט אבער נישט אז דער חוטא קען צוריק אריינגיין אין די שערים וואס חז"ל זאגן אז דארט קען נאר אריינגיין א צדיק גמור וואס האט אין זיין לעבן נישט פוגם געווען.

אבער ביי די מעשה פון דוד המלך מיט בת שבע, זעט מען אז דורך תשובה האט דוד המלך **עוקר געווען די עבירה למפרע כאילו ער האט קיינמאל נישט פוגם געווען!** ווייל ווען שלמה המלך האט געוואלט אריינברענגען דעם ארון צום קדשי קדשים, האט ער מתפלל געווען אז די טויערן זאלן זיך עפענען בזכות דוד המלך, **און די טויערן האבן זיך געעפנט!** זעט מען פון דא אז תשובה ברענגט צוריק אריין צו די קאטעגאריע פון א צדיק גמור!

צו באקומען דעם גליון אין אמעריקא, אדער איבערצוגעבן אייער נדבה ביטע רופט: 845-533-2998 אדער שיקט אן אימעיל צו:torahsohrhachaim@gmail.com

הלכה ודרוש

כהן שאינו מתענה אם יכול לעשות עבודת יוהכ"פ

וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תְּעַנּוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם (ויקרא טז, כט).

כתב רבינו: לְבַל תִּטְעֶה לוֹמַר כִּי מִצְוַת הַכֹּהֲנִים בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא דִּבּוּר רִאשׁוֹן שֶׁצִּוָּה ה' בִּתְחִלַּת הַפָּרָשָׁה לְבַד, וּמִצְוַת יִשְׂרָאֵל הִיא הָעִנּוּי שֶׁכֵּן רָשַׁם בְּדַת ה', גַּם הַשֵּׂכֶל יַסְכִּים לָזֶה שֶׁהַכֹּהֲנִים פְּטוּרִים מֵהָעִנּוּי. אוֹ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מִיהָא בִּמְקוֹם עִנּוּיוֹ הִיא עֲבוֹדָתוֹ, וְגַם מֹשֶׁה תָּבוֹא הַסְּבָרָא לָדוּן עָלָיו כִּי אֵינוֹ צָרִיךְ עִנּוּי, וּמַה גַּם לַאֲשֶׁר קָדַם לָנוּ כִּי נִזְדַּכֵּךְ גּוּפוֹ וְדָמֵי לְבַר אֱלֹהִין מַלְאַךְ ה' אֵין צֹרֶךְ בְּעִנּוּי, אֲשֶׁר עַל כֵּן צִוָּה ה' וְאָמַר וְהָיְתָה לָכֶם, פֵּרוּשׁ, מְדַבֵּר עִם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן שֶׁגַּם הֵם בִּכְלַל הָעִנּוּי.

רבינו ביאר לשון הכתוב 'והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם', שמשמעות תיבת 'לכם' היא למשה ואהרן שעמהם היה מדבר, שה' דבר עם משה שידבר אל אהרן, וביאר שהוצרך להזכירם בייחוד במצוה זו, לבל תטעה לומר כי העינוי הוא מצות ישראל ולא הכהנים, שגם השכל יסכים לזה שהכהנים פטורים מהעינוי.

בפסקי תשובה (ח"א סי' ק"ב בהג"ה) כתב וז"ל: אחד שהוכרח לאכול ביוה"כ ע"פ רופאים, האם מותר לו להיות ש"ץ ביוה"כ. וכן בכהן גדול שהוכרח לאכול האם כשר לעבודת יוה"כ.

והנה מדברי רבינו משמע לכאורה דיכול לעשות העבודה, שהרי מבואר בדבריו שאין עבודת יוהכ"פ תלויה בחיוב עינוי, ולולא שהיה רבוי מיוחד, היינו אומרים שכל הכהנים אינם צריכים להתענות, וכן הכהן גדול עצמו לא היה צריך.

ובכלי חמדה (פר' קרח עמ' 154) כתב להסתפק, אם נחלש כוחו של הכהן גדול, באופן שאם יעשה העבודה מוכרח הוא לאכול ואם יניח מעבודתו לא יצטרך לאכול, האם דוחה את יוה"כ באכילתו כמו במשלח את השעיר, או כיון דמתקינין כהן גדול אחר תחתיו עושה כהן גדול האחר עבודת יוה"כ. עכ"ד.

לכאורה היה נראה מדבריו שעכ"פ פשוט שאף שאינו צם, כשר לעשות את עבודת היום, ולא נסתפק רק אם עבודת יוה"כ דוחה את חיוב העינוי. אבל בתשובתו שנדמ"ח בכלי חמדה על המועדים (יוהכ"פ סי' ס"ו) ביאר שגם זה בכלל הספק, ואין ללמוד ק"ו משעיר המשתלח.

[כמבואר ברמב"ם (הל' עבודת יום הכיפורים פ"ג ה"ז), שכתב: ואחר כך משלח את השעיר החי ביד איש המוכן להוליכו למדבר וכו' אם כשל כחו וצריך לאכול אוכל, ע"כ. ומשמע שאף אם הוצרך לאכול הוא ממשיך בשליחותו. ויותר מזה כתב באור שמח (שם): פשטיות דברי רבינו דהותרה לו לאכול אף אם אינו מסוכן, רק שלא יוכל להביאו לעזאזל, נדחה מפני זה ענוי דיוהכ"פ, וכמו שהותרה לו שבת וטומאה, ע"כ. וכן מבואר בקרית ספר (שם) שכתב: ואם כשל כחו בדרך וצריך לאכול אוכל, דכיון דכתיב ושלח ביד איש עתי המדברה אם כשל כחו ולא יוכל לשלחו מעכב כפרתן של ישראל, הילכך דחי עינוי יום הכיפורים, ע"כ. וראה שם עוד בשאר הנו"כ.]

ושם בכל"ח כתב דמאיש עתי אין ראיה, דשם א"א באדם אחר, אבל הכה"ג שמתקינין אחר תחתיו דילמא אסור. ומשמע ג"כ שהבין הכלי חמדה דההיתר שם בשעיר המשתלח לא מיירי בפקו"נ רק שהותר שיהיה לו כח לילך.

אולם בתוס' ישנים יומא (סז, א [נדפס בדף סח, א] ד"ה לא נצרך אדם) נסתפקו בזה, וכתבו דאפילו אם נאמר דשעיר אינו דוחה עינוי כשבת וטומאה, מ"מ איירי במסוכן ע"ש. הרי שלא ברור שהותר בשביל העבודה, וא"כ אין ראיה כלל לענין כה"ג. וע"ע ברש"ש יומא (פא, א) על מה שאמרו בגמ' שם עינוי לא הותר מכללו, שהעיר דהא הותר לאיש עתי, ומשמע דנקט לעיקר דמשום העבודה הותר.

אלא דהכלי חמדה שם, דוחה לומר, שהכהן גדול ביוה"כ היה צריך להיות כמלאכי השרת בלא אכילה ושתיה ובלא"ה לא היה כשר לעבודה. וכ"כ בתשובות והנהגות (ח"ה סי' קצ"ח).

עם האמור יתכן לבאר עוד דברי רבינו שהיה הו"א שלא יצטרך הכהן גדול להתענות 'שבמקום עינויו היא עבודתו', שכתבנו לעיל בזה כמה דרכים, ולהנ"ל יבואר בפשוט דהו"א שבמקום חולשה המעכבתו מהעבודה יוכל לאכול, וע"ז קמ"ל קרא דאסור לו לאכול כדי לעבוד העבודה.

ומאידך גיסא י"ל בהיפוך, דאפילו את"ל שעבדו אז עבודת יוה"כ אע"פ שלא צמו, מכל מקום י"ל דבעלמא האוכל ביוה"כ אינו כשר לעבודה, ושאני הכא כיון שבשנה ההיא לא היה מצוה כלל לצום, הרי זה כאילו צמו אם היו חייבים.

כעי"ז כתב במכתבי תורה לבעל ה'אמרי אמת' זצ"ל (סי' ג', מכתב לבעל הפסקי תשובה), שמה שלא עשו אז יוהכ"פ, בודאי היה ע"פ נביא מוחזק דמטעם הק"ו לבדו לא היו מתירים לאכול, דהא אית ליה פירכא כמבואר בגמ' שם.

וכ"כ הרלב"ג (מלכים א ח, סה) שזה היה הוראת שעה ע"י נביאים שהיו שם. ולכן אפילו אם בעלמא האוכל ביוה"כ אינו כשר לעבודה, הכא כיון שעל פי נביא מוחזק לא היו חייבים לצום, שפיר היה הכה"ג כשר לעבודה, דדמי לצמו אם היו חייבים [הו"ד בספר דף על הדף].

הננו לברך את הלומדים והוגים בתורת רבינו בעל אור החיים הקדוש
'לשנה טובה תחתמו בספרם של צדיקים לחיים טובים ולשלום' וגמר חתימה טובה
ימלא השם משאלות ליבכם לטובה, ויתקבלו תפילותיכם לרחמים ולרצון לפני אדון כל
מכון מורשת אור החיים הקדוש

אגדה וחסידות

לב טהור מכל שמץ שנאה ומחלוקת

באור החיים הק' פרשת דברים (פרק א פסוק א) כתב רבינו לפרש תפילת דוד המלך בתהלים (נא, יב) "לב טהור ברא לי אלקים", שירחיק ממנו שנאת הבריות והקנאה ותחרות והמשטמה.

הרי לנו **דטהרת הלב היינו גם כלפי בין אדם לחבירו**, שהלב יהיה טהור ונקי מכל שנאה ותחרות.

וכלשונו של ה"**יערות דבש**" (ח"ב דרוש ג): 'טהרת מחשבה' אינה לבד בזה לבל יהרהר ח"ו בעבירה בזנות וכדומה רק להסיר קנאה ושנאה מחבירו ואהבת ממון יותר מכפי הראוי, ומכ"ש ממון של חבירו, ומתכבד ושמח בלבבו בקלון ותקלת חבירו, ומתאוה למפלת ושפלות חבירו, מחשבת שקרים ופיתוי לרמות הבריות ומחשבות עול איך בשקרים וכזב ינהג, וכהנה יתר מחשבות והרהור הלב ברמות לבב להתגאה, להונות חבירו בדברים.

כי באמת הקדימה לכל דרכי יראה ושערי טהרה היא דברים שבין איש לחבירו שיהיה שלם עם חבירו בלב ובמעשה. וזהו השער לה' צדיקים יבואו בו, דעל ידי כך בא לידי כשרון המעשה והכשר הפעולה בטהרה, ויראה בינו לבין ה' להיות דבק בכל מצותיו וקדוש בכל דרכיו. עכל"ק.

וב'אור החיים' פרשת ויגש מפרש רבינו הפסוק (בראשית מה, ד) "אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה", שיוסף נותר עמם באחווה למרות מכירתו למצרים, וזל"ק: "כי 'אני יוסף אחיכם', פירוש מתנהג עמכם במידת האחווה וכאילו לא היה הדבר ההוא. גם סמך לומר 'אחיכם אשר מכרתם', לומר שאפילו בזמן המכר לא כהתה עין האחווה ממני". עכל"ק. וזהו הדרגה העליונה של 'טהרת הלב' שכאלו לא היה הדבר כלל [ולא שהיה ורק מחל לו].

ובענין זה מסופר, כי פעם הלך הרה"ק בעל ה'יסוד העבודה' מסלונים זי"ע לבקר את אחד החסידים הישישים, הרה"צ רבי יוסף מדאלאטשיץ זצ"ל, שהסתופף בצל הרה"ק רבי מרדכי מלעכוביץ זי"ע, וביקש ממנו שיגיד דיבור אחד ששמע מרבו. אמר לו רבי יוסלי, שכך אמר הרה"ק רבי מרדכי מלעכוביץ על דברים אלו שכתב רבנו, שבוודאי שה'אור החיים' בעצמו עצמו היה באותה מידה של יוסף הצדיק.

והרב הגדול **החיד"א** זצוק"ל מביא בשש מקומות בספריו הקדושים ['מראית העין' (ראש השנה י; תענית כד), 'פתח העין' (סנהדרין ז), 'ככר לאדן' (סימן ב; מסכת דרך ארץ זוטא פרק ח), 'דבש לפי' (מערכת מ אות כג), 'צוארי שלל' (הפטרת וילך)] סיפור נורא שסיפר רבינו האור החיים הק', והוא מוסיף: "אני כותב את זה הרבה פעמים, להיותו יקר הערך, ודברי מוסר צריכים לחזור עליהם לעורר את הלב ליראת את ה' וכולי האי ואולי".

הסיפור הוא כדלהלן:

אחד מעשירי סאלי, שהיה מנכבדי הקהל ותקיפיו ורגליו מצויות אף בטרקליני בית המלוכה, ערער אחר מעשיו של אחד החכמים ומתוך שנתגנה בלבו זלזל בו במוצא פיו. כמובן שסכסוך בין החכם ותלמידיו לבין העשיר וסיעתו יכול היה לחולל קרע בתוך הקהילה, ורבנו חשש מכך מאד. מאחר והכיר את העשיר ותהלוכותיו ואת החכם והליכותיו, בחר לפנות אל החכם ולבקש ממנו שימחל לעשיר ואף ישלים עמו.

התפלא החכם ושאל: "מדוע יבוא כבודו להטרידני בעסק זה?", ורבנו השיבו כי נחיצות השלום ושלילת המחלוקת הן הדוחקות בו להשכין שלום. השיב החכם ואמר: "וכי סבור מר שיש בלבי עליו מאז ועד הנה?! הרי בו ברגע שזלזל בי והכלימני מיד מחלתי לו בלב שלם ולא מצאה טינה מקום לחול בקרבי".

והסביר החכם הלז לרבנו, כי הסיבה שהוא זריז למחול מיד, לפי ששנינו בדברי הזוהר הקדוש (חלק ג, כח:) שעוונות ישראל מכבידים כביכול על 'גדפאה דשכינתא'. והלא אם לא אמחל לו לאותו אדם שציערני, נמצא סרך צער לשכינה בגיני, "לכן מחלתי לו באותו רגע וניקה האיש מעוון", סח החכם והטעים: "עד כדי כך נסמכו הביזוי והמחילה, ממש באותו רגע, כדי כך שלא היה שום מקום וסיפק שתצטער השכינה הקדושה כלל".

על פי מעשה זה, ביאר הרב חיד"א את מאמר רבא (ראש השנה יז.) "כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו", מפני שאותו אדם סילק את עוון הפגיעה בו ובדרך זו מיעט את צער השכינה הקדושה, בדין הוא שיעבירו את פשעיו שלו כדי להמעיט יותר את צערה.

הוא שדרש רבא על הפסוק (מיכה ז, יח) "נושא עוון ועובר על פשע" שכוונתו "למי הוא נושא עוון למי שהוא עובר על פשע". עכ"ד החיד"א.

יום כיפור במחיצת אליהו בהר הכרמל

בשנת **תק"א** היה רבינו עם תלמידיו ביום הכפורים במערת אליהו בחיפה ועשו בו תפילות היום, תיאור נורא מובא בזאת על התפילות וההארות שהיו שם, שבכניסתם למערת אליהו ראו רבינו ותלמידיו הארה גדולה, וגם העידו נפלאות בקדושת ומעלת המערה. וכמו שציוין במכתב תלמיד רבינו רבי ישמעאל אברהם סנאגויטי (מובא בספרינו אגרות ותשובות):

הלכנו ערב יום הכיפורים להר הכרמל, והוא הר נפלא גדול וגבוה מאד מאד וראשו מגיע השמימה, והוא ממש עומד מרוב גובהו. וכאשר עלינו בו כמו מאתים אמה, שם בית אחד ולפנים מערה גדולה וגבוהה הרבה, חמישים אמה אורכה ועשרים אמה רוחבה, והיא כולה חקוקה מן ההר, והיא אבן אחת ד' רוחות וארץ וגג, והרואה יאמר בודאי שבנויה בידי אדם בכותלים מרוב הריבוע שיש בכותלים והארבע זוויות כל זווית בפני עצמה. ולפנים במערה יש מערה קטנה חקוקה ג"כ מן ההר אבן אחת ואומרים שזה מקום אליהו ז"ל. וכל מי שנכנס לזאת המערה טמא מדי יוצאים קלוחים של מים נובעים מד' רוחות המערה ורוחצת עצמה, ובזה יודעים שטמא היה שם.

וזה ראינו ביום כפור, שבא ערל אחד לשם ומיד יצאו מים מארבע רוחות המערה. ועשינו שם כפור וכל אנשי הכפר עמנו. והביאנו לשם ספר תורה ועשינו כפור לא היה כמוהו למן היום וכו'. ואנו בכל תפלה ותפלה מה' תפלות של יום הכיפורים היינו אומרים "דעני לאליהו בהר הכרמל עננו", והיינו מתרעדים, שהיתה יראה גדולה מה נוראה, והיה נראה ממש כאילו אליהו ז"ל שם. ובליל כפור ובליל מוצאי כפור ישננו שם בתוך המערה".

ומה גדולה קדושתה אדוני, בענין רחיצת המים מן הטמא שהולך המים מאיליו על פני כולה, ויש שם לפני המערה בור קטן שמתמלא ממי גשמים. ובימי הקיץ רואים אין בו מים כלל, יבש, ושואלים: "אדוני אליהו, תנה לנו מים", ולמחר מתמלא מים, וכמה וכמה טובות כפולות. ובודאי כשאדם נכנס לשם מנצנצת בו רוח הקודש ושערותיו עומדים מרוב המורא שיש בה "מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלקים". וממש אין זבוב נראה באותה המערה כלל כלל לא.

ובמכתב נוסף: "ועלינו אל ההר הקדוש הר הכרמל אל מערת אליהו הנביא ז"ל, והבאנו שם ספר תורה, ועשינו שם יום הכיפורים כולנו גדולים וקטנים. וזו היא המערה שאמרו עליה בגמרא שלא זזה שכינה ממנה, ושאם יפתח ממקום הסתום אשר בה כמלא מחט סדקית היה מתמלא כל העולם כלו אורה. אם נבוא לומר אופן מערה זו יתפלא האדם ויאמר ברוך שככה לו בעולמו. **ועד היום הזה לא עשינו כיום הכיפורים שעשינו במערה הנזכרת בהארה גדולה שהיתה לנו.**

ובעת הנעילה העידו שנים נאמנים מבני חברתנו שכל אחד ראה אור גדול אשר יצא ממקום אחד שיש להם בקבלה שהוא המדרש שהיה לומד בו אליהו ז"ל בקביעות, ובא אותו האור שטף ועבר לפני התיבה שלנו אשר שם היו עומדים כל החכמים בני מדרשנו לומר החמש תפלות של יום הכיפורים. ושמחנו בזה שמחה גדולה.

ובסליחות של הנעילה אמרנו ז' פעמים "דעני לאליהו בהר הכרמל" וז' פעמים "ה' הוא האלקים" והרגשנו בנפשותינו הערה גדולה. והמעלת הרב שלנו חושב בע"ה ובישועתו ללכת שם פעם אחרת, ואעפ"י שצריך טורח מרובה והוצאות מרובות".

למחרת יום הכפורים עלה רבינו ופמלייתו לקבר אלישע בן שפט [בהר הכרמל] ועשו תפילה וסליחות בדמעות שליש על גלות השכינה, וחיבקו עפרו.

וכך מתואר במכתב הנ"ל: "וליום מחרת יום הכיפורים בהשכמה עלינו למעלה בראש ההר להשתטח על קברו של אלישע בן שפט, שהוא קבור בראש הר הכרמל. וכיון שעלינו כמו מאה אמה ויותר קצת מצאנו בית אחד בנוי חדש ממש של אדום [-נוצרים] שבנו שם, שאומרים אלישע בן שפט דידהו, ומקריבים לפניו דברים של הבל אלילי כספם וזהבם. ואין בזה הבית כי אם כומרים העובדים יזו [-אותו האיש] וחילותיו. ועלינו למעלה למעלה ומצאנו מערה קטנה, ושם כותל אחד ובו חלון, וזה החלון חלול לקבר אלישע בן שפט. ועשינו שם תפילה וסליחות בדמעות שליש על גלות השכינה וחיבקנו עפרו, וירדנו".

ובמכתב נוסף: "אחר יום הכיפורים עלינו בהר עצמו של הר הכרמל כל בני חבורתנו אל קבר הצדיק מחיה המתים במאמרו אלישע בן שפט הנביא ע"ה, ועשינו שם תפלות ותחנות על השכינה ובקשנו רחמים על מדרשנו, וגם שם הרגשנו הארה גדולה, ובקשנו מאתו שיהיה לנו ולתומכי מדרשנו למליץ טוב מגן וצנה באותו עולם".

עוד יצויין, ממכתב שהשיב רבינו הקדוש על מה שקיבל בערב יום הכיפורים הודעה מהממונה, שהתורמים לישיבתו נתנו את מה שהבטיחו והוא התפלל עליהם. ובו מספר ומעיד על יום כיפור האחרון לימי חייו שנת **תק"ב**, שהיה **בעיה"ק ירושלים** על הארה גדולה בליל כל נדרי, ובפרט בשעת פתיחת הארון הרגיש כפתיחת שערי גן עדן. וזה לשון קדשו:

"שמחתי וששתי מקבלת הכתב מהפקיד אשר מינו מעלתם בליוורני, הלא הוא הגביר המעולה כבוד הרב משה ברוך קארוואלי, ופעל ועשה וכל אחד שלם נדרו לה', ברוך הוא.

בעת שקבלתי הכתב, מעלי דיום הכיפורים הוה [=היה ערב יום הכפורים], לעת עיולי בי כנישתא [=בזמן שכבר נכנסו והלכו לבית כנסת], ומול בית קדשינו בכל לבי ובכל נפשי התפללתי: "כשם ששמחתם אותי ולא הביאו אותי לידי בושה כמו כן ישמחם ה' בזה ובבא".

ותכף הלכנו לבית הכנסת, **וראיתי הארה גדולה בשעת כל נדרי.** וקנה לי גביר אחד מהמערב הוצאת ספר תורה דכל נדרי, **ובשעת שפתחתי ההיכל ממש היה בעיני כפתיחת שערי גן עדן בכל כך הארה שהייתה בבית הכנסת.** וכל העם מתחננים, וכל אחד בוכה בכיה גדולה לפני ה' לבנות בית המקדש, אפילו האפאלחים [=עובדי האדמה]. יאמנו דברי שלא ראיתי מימי בעולם הארה כאותה שעה.

לבקשת רבים האבן מיר בס"ד אריינגעברענגט א נייע פרשקייט אינעם דרוקן און אינעם מפיץ צו זיין דעם גליון ברחבי תבל, און מיט דעם וועגדן מיר זיך צו אייך, אזוי די הוצאות זענען גרויס, און די זכות פון דרוקן און מפיץ זיין האט א געוואלדיגע כח הסגולה כידוע, ביטע נעמט השתתפות אין די מלאכת הקודש מיט'ן מנדב זיין א גליון לזכות אדער לע"נ.
צו באקומען דעם גליון אין אמעריקא, אדער איבערצוגעבן אייער נדבה ביטע רופט: 845-533-2998
אדער שיקט אן אימעיל צו: torahsohrhachaim@gmail.com
פאר סיי וועלכע פראגעס בנוגע די גליון, קענט איר רופן:
הרה"ח יהודה לייב זארגער שליט"א 917-681-0310 • הרה"ח אברהם ישראל הערשקאוויטש שליט"א 845-537-0839
וזכות רבינו הק' תגן בעדכם לרוב ברכה והצלחה וכל טוב

ביים אור החיים הקדוש וועסטו פועל'ן אויף זרע של קיימא

נאך די ביטערע חורבן אייראפע, ווען הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע האט זיך ברחמי שמים מרובים ובניסי ניסים ארויסגעראטעוועט פון די בלוט איינגעזאפטע באדן, איז ער ארויפגעפארן קיין ארץ הקודש, און די ערשטע תקופה האט ער געוואוינט אין ירושלים עיר הקודש.

גלייך אנפאנג האט מען אים צוגעשטעלט א צייטווייליגע אכסניה אין שטוב פון הרה"ח ר' מענדל פרענקל ז"ל, און געציילטע טעג נאכדעם האט מען אים געטראפן א קביעות'דיגע דירה ביי הרה"ח ר' זלמן אשכנזי ז"ל - א ליובאוויטשער חסיד וואס האט געוואוינט אין "בתי ווארשא".

אין שכנות פון משפחת אשכנזי האט געוואוינט א איד א תלמיד חכם מיט'ן נאמען ר' פייוול. דער ר' פייוול איז נישט געווען קיין חסיד, און ער האט זיך געהאלטן ווייט כרחוק מזרח ממערב פון אלע רבי'שע זאכן און חסידישע מנהגים.

צוואנציג יאר זענען זיך פארלאפן אויף ר' פייבל מיט זיין בני בית, אין וועלכע זיי האבן ליידער נישט זוכה געווען צו קיין קינדער. איין נאכט - געווען איז עס ט"ו תמוז תש"ד - האט זיך ר' פייוול'ס ווייב גע'חלומ'ט אז זי זעט דעם אור החיים הקדוש, און גלייך צופרי האט זי דאס דערציילט פאר איר מאן. ר' פייוול האט דאס אוועק געמאכט אז חלומות שוא ידברון - ס'מיינט גארנישט, און ער איז געגאנגען אין בית המדרש לערנען כאילו לא היה כלום.

זיין ווייב איז אבער נישט געווען רואיג מיט'ן חלום, און זי איז עס געגאנגען דערציילן פאר איר שכנ'טע - ר' זלמן אשכנזי'ס ווייב. האט איר מרת אשכנזי געזאגט אז אזויווי דער בעלזער רב געפונט זיך ביי זיי אין די דירה, אפשר זאל זי אריינגיין פרעגן דעם צדיק וואס די חלום דארף באדייטן.

מיט הילף פון איר שכנ'טע מרת אשכנזי האט די פרוי באקומען רשות אריינצוגיין בקודש פנימה צום בעלזער רב, און זי האט אים דערציילט אז צוואנציג יאר איז זי שוין קינדערלאז, און נעכטן נאכט האט זי גע'חלומ'ט אז זי זעט דעם אור החיים הקדוש און דאס האט איר זייער צושטורעמט. האט איר דער בעלזער רב געזאגט, אז זי זאל אריבער פארן צום ציון פונעם אור החיים הקדוש אויפן הר הזיתים און אויסזאגן דארט גאנץ תהלים, נאכדעם זאל זי זיך אויסבעטן און צוזאגן אז אויב ס'גייט איר געבוירן ווערן א בן זכר וועט זי אים א נאמען געבן "חיים".

פונקט א יאר דערויף - ט"ו תמוז תש"ה - האט ירושלים גע'רעש'ט פון די בשורה אז די פארפאלק האט זוכה געווען צו א בן זכר!!! פארשטייט זיך אז מ'האט אים א נאמען געגעבן "חיים" - - -

•

כ"ק אדמו"ר רבי דוד חי אביחצירא שליט"א דערציילט, אז איינער פון די משמשים בקודש ביי זיין טאטע - רבי מאיר אביחצירא זצ"ל - האט א שיינע פאר יאר פון די חתונה נישט זוכה געווען צו קיין קינדער, און ער איז ארומגעלאפן צו פארשידענע דאקטוירים טוענדיג גרויס השתדלות געהאלפן צו ווערן, אבער די ישועה האט זיך נישט באוויזן אויפן האריזאנט.

איין טאג איז אנגעקומען צו אים א שמועה אויף א גרויסן דאקטאר אין ירושלים, וואס איז אויפגעקומען מיט א נייע ערפונדונג וואס האט שוין געהאלפן אסאך קינדערלאזע פארפעלקער. ער האבן תיכף באשטעלט א וויזיט ביי דעם דאקטאר - נישט זאגנדיג קיין ווארט פאר "באבא מאיר", ווייל ער האט מורא געהאט אז רבי מאיר גייט אים אפרעדן דערפון. ער האט געטראכט אז ער וועט זיך באגיין אן די הסכמה און ברכה פון רבי מאיר...

א טאג פאר די באשטימטע אפוינטמענט האט דער משמש אזוי דרך אגב'דיג געגעבן א זאג פאר "באבא מאיר" אז מארגן דארף ער פארן קיין ירושלים עפעס ארלעדיגן און ער וועט נישט זיין צו די האנט... ער האט עס דוקא געזאגט אויף אזא מין אופן אז ס'זאל נישט אויסקוקן ווי ס'האנדלט זיך אין א וויכטיגע זאך.

ווי ערשטוינט איז דער גבאי געווארן ווען "באבא מאיר" האט אים געענטפערט: **"קענסט פארן קיין ירושלים, אבער גיי נישט צו יענעם דאקטאר..."** און ער האט צוגעלייגט: "אנשטאט דעם, גייטס אריבער צום ציון פונעם אור החיים הקדוש און דאווענטס דארטן! מיט'ן אויבערשטנ'ס הילף וועט עטס געהאלפן ווערן און מבשר זיין גוטע בשורות!"

אויפצומארגנס איז דאס פארפאלק געפארן קיין ירושלים, אבער נישט צו יענעם דאקטאר נאר צו **א העכערן דאקטאר**... זיי האבן זיך אויסגעגאסן דאס הארץ ביים ציון פונעם אור החיים הקדוש, און צום יאר האבן זיי ב"ה געהאלדזט א ניי געבוירן קינד וואס זיי האבן באקומען א מתנה גראד פון הימל בכוחו של האי צדיק וקדוש! - - -

פארענדיגט כ"ק רבי דוד חי אביחצירא שליט"א: **וכך היה נוהג מור אבי הקדוש** צו שיקן אידן וואס האבן געווארט אויף ישועות - און בפרט אויף זרע של קיימא - מתפלל צו זיין אויפן ציון פונעם אור החיים הקדוש זי"ע, און זיי האבן בס"ד געזעון אפענע ישועות!

זיכער האט דאס אויך מיט'ן **כח המשלח** - לייגט צו רבי דוד, ווייל **מור אבי הקדוש** איז געווען געבונדן מיט א קשר נפשי צום אור החיים הקדוש, און ער פלעגט קביעות'דיג לערנען אין זיין הייליגן ספר. וועגן דעם האט ער פארשטאנען אז דארט על ציון קדשו איז א ספעציעל מסוגל'דיגע פלאץ אז די תפילות זאלן נתקבל ווערן לרחמים ולרצון!

"מעות יזכור" ביום הכפורים
מועילים גם עבור נשמת רשע גמור

מרן ה"בית יוסף" בהלכות יום הכפורים, מביא בשם ספר "הרוקח", שאם מנדבין מעות יזכור לזכות אדם רשע אינו מועיל לנשמה שלו, כי כל הסיבה שמועיל כשאחר נותן לזכותו, כי הקב"ה בוחן לבבות, והוא יודע שאם הנפטר היה בחיים הוא גם היה נותן, אבל באדם רשע שלא קיים תורה ומצוות לא יועיל מה שאחרים נותנים. וכך פסקו האחרונים.

אולם רבינו הקדוש פוסק שמועיל נתינת צדקה גם עבור אדם רשע גמור, כי יש אפשרות להקנות את הזכויות של המצוות לאדם אחר, כמו כל שותפות יששכר וזבולון. ומוסיף רבינו, שגם הרוקח התכוין רק למי שהיה בחיים רשע במצוות צדקה אי אפשר לזכות לו בצדקה, כי אין קטיגור נעשה סניגור, אבל אם היה רשע בשאר עבירות, ודאי שמועיל לתת צדקה עבורו.

ורבינו מביא הוכחה לשיטה שלו ממעשה שהיה, וזה לשונו: **"שמענו אשר ספרו בני אדם בענין רוח אחד [=דיבוק] שנכנס בבתולה אחת, ואמר להם שיועיל לו לזכות נשמתו אם יתנו בעדו שמן למאור בבית הכנסת וכדומה,** והנה פשיטא כי הרוח ההוא רשע היה ואמר שיועיל לו זכות החיים".

[ראשון לציון - יורה דעה, סימן רמט סעיף טז]

תפילה שחיבר רבינו בעל 'אור החיים' הקדוש לימים הנוראים

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ יְדִידוּת אוֹר נַפְשֵׁנוּ רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתֵנוּ, לְמַעַן בְּרִיתְךָ אֲשֶׁר כָּרַתָּ לִשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁאֵינָן חוֹזְרוֹת רֵיקָם לְעוֹלָם מִלְּפָנֶיךָ, זְכֹר אַהֲבָתֵנוּ וְחִבָּתֵנוּ וְהָשֵׁב שְׁכִינָתְךָ לְבֵית קָדְשֵׁנוּ וְתַחֲזֹר לְהִשְׁתַּעְשֵׁעַ בָּנוּ כִּימֵי קֶדֶם, כִּי קָשָׁה פְּרֵדָתְךָ מִמֶּנּוּ כִּפְרֵדַת נַפְשֵׁנוּ מִגּוּפֵנוּ, הָמוּ מֵעֵינוּ וְכָלְתָה נַפְשֵׁנוּ אֶל גְּאֻלַּת שְׁכִינָתְךָ וְאֶל מְעוֹן קָדְשְׁךָ, וְלִרְצוֹנְךָ יְיָ נִכְסַפְנוּ. הִנְנוּ מִתְחַנְּנִים וּבוֹכִים לְפָנֶיךָ יְיָ אָב הָרַחֲמָן עַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה - הוֹשִׁיעָה יְיָ שְׁכִינָתְךָ, וְדַבֵּק נַפְשֵׁנוּ בְּאַהֲבָתְךָ הַנְּעִימָה וְהָעֲרֵבָה עַל נַפְשֵׁנוּ וְרוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתֵנוּ, וְיֵעוּל מַלְכֵּנוּ בְּהֵיכָלֵיהּ.

כל הזכויות שמורות למורשת אור החיים הקדוש הוצאה לאור והפצת מעיינות הקודש בראשות הרה"ג משה שווארץ שליט"א
מען למכתבים סוקולב 9\ב בני ברק ליצירת קשר בקו המורשת 0733.713.620 מייל G077-490-4173@gmail.com